

कालमर्यादा/ अतितात्काळ

प्रति,

पोलीस महासंचालक,

महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

(लक्षवेध:- श्री.संजय बर्वे, विशेष पोलीस महानिरीक्षक (आस्थापना))

क्रमांक: पीएसबी-०३०५/प्र.क्र.२००/पोल-५अ

गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक : १६ फेब्रुवारी २००८

विषय :- पोलीस उपनिरीक्षक मर्यादित विभागीय स्पर्धा परीक्षा-२००६

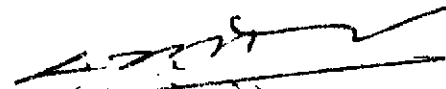
संदर्भ : आपले पत्र क्र.पोमसं/५/१८८८/माप/२००५, दि.९.२.२००५

उपरोक्त विषय व संदर्भाधीन पत्रास अनुलक्षून कळविण्यात येते की, पोलीस उपनिरीक्षक मर्यादित विभागीय स्पर्धा परीक्षा-२००६ चा कार्यक्रम लोकसेवा आयोगाने निश्चित केला असून, आयोगाच्या सूचनेनुसार शासनाने आवश्यक ते परिपत्रक क्रमांक पीएसबी-०३०५/प्र.क्र.२००/पोल-५अ, दिनांक १५.२.२००८ अन्वये निर्गमित केले आहे. तयार संदर्भासाठी त्याची प्रत सोबत जोडली आहे.

२. सदर मर्यादित विभागीय परीक्षेची पूर्वपरीक्षा दि.११ मे, २००८ रोजी घेण्यात येणार असून अर्ज आयोगाकडून उमेदवारांना पोस्ट कार्यालयातून वितरीत करण्यात येणार आहे. सदर अर्ज भरून पोस्ट कार्यालयात सादर करावयाचा आहे. सदर अर्ज उमेदवारांनी टपाल कार्यालयात सादर करण्यापूर्वी त्यांच्या विभाग/कार्यालय प्रमुखांकडून प्रमाणित करून घेणे आवश्यक आहे. उमेदवारांनी अर्जात नमूद केलेली माहिती विभाग/ कार्यालय प्रमुखांनी प्रस्तुत शासन परिपत्रकामधील अटी, शर्ती, उमेदवारांची मूळ प्रमाणपत्रे/ अभिलेख यावरून छाननी करून, फक्त पात्र उमेदवारांनाच अर्जासोबतच विभाग/ कार्यालय प्रमुख यांनी द्यावयाचे प्रमाणपत्र प्रमाणित करून द्यावे. तथापि, अपात्र उमेदवारांना अर्जासोबतचे विभाग/ कार्यालय प्रमुख यांनी द्यावयाचे प्रमाणपत्र प्रमाणित करून देण्यात येऊ नये.

३. उमेदवारांनी परिपूर्ण भरलेले अर्ज विभाग/ कार्यालय प्रमुखांकडून प्रमाणित करून घेऊन दिनांक १ मार्च, २००८ ते ३१ मार्च, २००८ या कालावधीत टपाल कार्यालयात सादर करणे आवश्यक आहे. परीक्षेचा कार्यक्रम हा कालबद्ध कार्यक्रम असतो. त्यामुळे अर्ज सादर करण्याचा अंतिम दिनांक काटेकोरपणे पाळल्यासच दिनांक ११ मे, २००८ रोजी परीक्षा घेणे शक्य होईल. यास्तव विभाग/ कार्यालय प्रमुखांना पात्र उमेदवारांच्या अर्जासोबतचे प्रमाणपत्र तातडीने प्रमाणित करून देण्याबाबत योग्य त्या सूचना संबंधितांना पोलीस परिपत्रकान्वये देण्यात याव्यात, अशी आपणास विनंती आहे.

४. सर्व इच्छुक उमेदवारांना उपरोक्त परीक्षेची माहिती ज्ञात होण्यासाठी शासन परिपत्रक त्यांच्या निदर्शनास आणून देण्याची पूर्णतः खबरदारी घेण्यात यावी, जेणे करून कोणताही उमेदवार परीक्षेपासून वंचित राहणार नाही.

(सु.ग.सीनवणे)

अवर सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन

(क.मा.प.)

प्रत, गृह विभाग, शासन परिपत्रक क्र.पीएसबी-०३०५/प्र.क्र.२००/पोल-५अ, दिनांक १५.२.२००८ च्या प्रतीसह माहिती व शिघ्र कार्यवाहीसाठी अग्रेषित.

महासंचालक, लाललुचपत प्रतिबंधक विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

महासमादेशक, गृह रक्षक दल व संचालक नागरी हक्क संरक्षण, मुंबई.

व्यवस्थापकीय संचालक, पोलीस गृहनिर्माण व कल्याण महामंडळ, मुंबई.

अपर पोलीस महासंचालक, प्रशिक्षण व खास पथके, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

अपर पोलीस महासंचालक, वाहतूक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

आयुक्त, राज्य गुप्तवार्ता विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई.

विशेष पोलीस महानिरीक्षक, नागरी हक्क संरक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

सर्व विशेष पोलीस महानिरीक्षक,

पोलीस उपमहानिरीक्षक, महिला अत्याचार प्रतिबंधक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

अपर पोलीस महासंचालक, रेल्वेज, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

पोलीस उपमहानिरीक्षक, विशेष सुरक्षा प्रशिक्षण शाळा, सोलापूर रोड, रामटेकडी, पुणे.

प्राचार्य, पोलीस प्रशिक्षण शाळा, नागपूर/ खंडाळा (जि.पुणे)/ जालना/ बाभळगांव (जि.लातूर)/

अकोला/ नानवीज-दौंड (जि.पुणे)/ सोलापूर/मरोळ, मुंबई/ युओटीसी, नागपूर.

संचालक, महाराष्ट्र पोलीस अकादमी, नाशिक.

उपसंचालक, डिटेक्टीव्ह ट्रेनिंग स्कूल, नाशिक.

मुख्य दक्षता अधिकारी, महाराष्ट्र विधानमंडळ, सचिवालय, विधानभवन, मुंबई.

पोलीस उपायुक्त, मंत्रालय सुरक्षा, तळमजला, मंत्रालय मुंबई.

सर्व पोलीस आयुक्त,

सर्व पोलीस अधीक्षक,

महाराष्ट्र राज्य पोलीस दलातील सहाय्यक
पोलीस उपनिरीक्षक / पोलीस हवालदार /
पोलीस नाईक व पोलीस शिपाई यांच्याकरिता
पोलीस उपनिरीक्षक पदावर नियुक्तीसाठी
मर्यादित विभागीय स्पर्धा परीक्षा - २००६

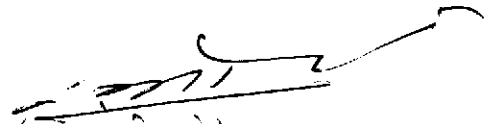
महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग,
शासन परिपत्रक क्र.पीएसबी-०३०५/प्र.क्र.२००/पोल-५अ
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२, दिनांक १५ फेब्रुवारी, २००८

शासन परिपत्रक :-

महाराष्ट्र राज्य पोलीस दलातील पोलीस उपनिरीक्षक पदावर नियुक्तीसाठी मर्यादित विभागीय स्पर्धा (पूर्व) परीक्षा-२००६ महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत दिनांक ११ मे, २००८ रोजी मुंबईसह सात परीक्षा केंद्रावर घेण्यात येणार आहे. परीक्षेचा कार्यक्रम, आरक्षित पदांचा व निवडपध्दतीचा तपशील, सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट “अ” मध्ये नमूद केला आहे. तसेच पूर्व परीक्षेचा अभ्यासक्रम परिशिष्ट “ब” मध्ये नमूद केला आहे. प्रस्तुत परिपत्रक सहाय्यक पोलीस उपनिरीक्षक, पोलीस हवालदार, पोलीस नाईक व पोलीस शिपाई या संवर्गातील सर्व कर्मचा-यांच्या (रजेवर / प्रतिनियुक्तीवर असणा-या कर्मचा-यांसह) निदर्शनांस आणावे.

हे शासन परिपत्रक, महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक संकेतांक २००८०२१५१५४०४७००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने

(सु. ग. सोनवणे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग

प्रति,

- १) सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (पत्राने).
- २) महासंचालक व पोलीस महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- ३) पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई.
- ४) संचालक, ॲन्टी करप्शन ब्युरो, मुंबई.
- ५) अप्पर पोलीस महासंचालक, गुन्हा अन्वेषण विभाग (गुन्हे), पुणे
- ६) आयुक्त, गुन्हा अन्वेषण विभाग (गुप्तवार्ता), मुंबई.
- ७) विशेष पोलीस महानिरीक्षक, (प्रशिक्षण व खास पथके), मुंबई.
- ८) विशेष पोलीस महानिरीक्षक, राज्य राखीव पोलीस बल, मुंबई.
- ९) सर्व पोलीस उपमहानिरीक्षक.
- १०) सर्व पोलीस अधीक्षक.
- ११) सर्व पोलीस आयुक्त, (मुंबई वगळून).

परिशिष्ट - अ

महाराष्ट्र राज्य पोलीस दलातील सहायक पोलीस उप-निरीक्षक, पोलीस हवालदार, पोलीस नाईक व पोलीस शिपाई, यांच्याकरिता पोलीस उपनिरीक्षक पदावर नियुक्तीसाठी मर्यादित विभागीय स्पर्धा परीक्षा - महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत घेण्याचा निर्णय, शासन निर्णय, क्रमांक-पीएसबी-०३९०/सीआर-४०८/(२)/पोल-५अ, दिनांक ८ फेब्रुवारी, १९९६ अन्वये लागू करण्यात आला. त्यानुसार प्रस्तुत परीक्षा खाली नमूद केल्याप्रमाणे एकूण चार टप्प्यात घेण्यात येणार असून, त्यापैकी पहिल्या टप्प्यातील पूर्व परीक्षा दिनांक ११ मे, २००८ रोजी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत घेण्यात येईल.

- (१) पूर्व परीक्षा - २०० गुण
- (२) मुख्य परीक्षा - ३०० गुण
- (३) शारीरिक चाचणी - १०० गुण
- (४) मौखिक व व्यक्तिमत्त्व चाचणी - ५० गुण

२. उपलब्ध पदसंख्या व आरक्षण :-

अ.क्र.	वर्गवारी	पदसंख्या
१	अमागास	३९७
२	अनुसूचित जाती	७८
३	अनुसूचित जमाती	१८
४	विमुक्त जाती (अ)	६
५	भटक्या जमाती (ब)	७
६	भटक्या जमाती (क)	६
७	भटक्या जमाती (ड)	--
८	विशेष मागास प्रवर्ग	२१
९	इतर मागास वर्ग	--
एकूण -		५३३

टीप - सदर पदसंख्येत व आरक्षणामध्ये बदल होण्याची शक्यता आहे.

३. पात्रता विषयक अटी :-

(अ) शैक्षणिक अर्हतेसह अनुभव :- प्रस्तुत परीक्षेकरिता उमेदवारांचा सहायक पोलीस उपनिरीक्षक / पोलीस हवालदार / पोलीस नाईक व पोलीस शिपाई या पदावर नियमित नियुक्तीच्या दिनांकापासून दिनांक १ जानेवारी, २००८ रोजी खालीलप्रमाणे किमान नियमित सेवा पूर्ण होणे आवश्यक आहे.

- १) मान्यता प्राप्त विद्यापीठाच्या कोणत्याही शाखेचा पदवीधर असलेल्या उमेदवारांच्या बाबतीत - ४ वर्ष
- २) महाराष्ट्र माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाची एच.एस.सी. परीक्षा उत्तीर्ण किंवा महाराष्ट्र शासनाने एच.एस.सी. च्या समतुल्य म्हणून मान्य केलेली अर्हता, अशा उमेदवारांच्या बाबतीत - ५ वर्ष
- ३) एस.एस.सी. परीक्षा उत्तीर्ण किंवा महाराष्ट्र शासनाने एस.एस.सी. च्या समतुल्य म्हणून मान्य केलेली अर्हता, अशा उमेदवारांच्या बाबतीत - ६ वर्षे.

(ब) वयोमर्यादा :- उमेदवाराचे वय दिनांक १ जानेवारी, २००८ रोजी गणले जाईल आणि वयोमर्यादा अमागासवर्गीय उमेदवारांच्या बाबतीत ३५ वर्षांपर्यंत व मागासवर्गीय उमेदवारांच्या बाबतीत ४० वर्षांपर्यंत राहील.

टीप :-

- (१) जे उमेदवार मर्यादित विभागीय परीक्षेस बसण्यास दिनांक १ जानेवारी, १९९१ रोजी पात्र होते. तथापि, उक्त परीक्षा १ जानेवारी, १९९१ पासून घेण्यात न आल्यामुळे उक्त परीक्षेस बसू शकले नाहीत आणि म्हणून वयोमर्यादेमुळे त्यांची संधी हुकली आहे, अशा उमेदवारांना सन १९९७ पासून पुढे घेण्यात येणा-या तीन सलग परीक्षांना बसण्याच्या ३ संधी देण्यात आल्या आहेत. मात्र जे उमेदवार सन

१९९८/ २००२ मध्ये महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने घेतलेल्या परीक्षेस बसले नाहीत अशा उमेदवारांच्या बाबतीत त्यांनी ती संधी गमावली असे समजण्यात येऊन त्यांना आता केवळ एक संधी उपलब्ध होईल. तसेच जे उमेदवार परीक्षेस बसले होते, त्यांनाही आता केवळ एक संधी उपलब्ध होईल.

- (२) आणखी असे की, जे उमेदवार दिनांक १ जानेवारी, १९९१ नंतर मर्यादित विभागीय परीक्षेस बसण्यास पात्र होते तथापि, ज्यांना सन १९९८ आणि सन २००२ च्या मर्यादित विभागीय परीक्षांना वयोमर्यादेच्या कारणास्तव बसण्याची परवानगी देण्यात आली नव्हती, अशा उमेदवारांना पुढे तीन सलग होणा-या परीक्षांना बसण्याच्या तीन संधी देण्यात येतील.
- (३) एखाद्या वर्षी परीक्षा न झाल्यामुळे कमाल वयोमर्यादा पूर्ण होण्यापूर्वी परीक्षेच्या सलग ३ संधी मिळाल्या नसतील अशा उमेदवारांना कमाल वयोमर्यादेनंतर सलग होणा-या परीक्षेस बसण्याच्या उर्वरीत संधी देण्यात येतील. तथापि, कोणत्याही परिस्थितीत या सलग संधी ३ पेक्षा जास्त असणार नाहीत.

४. गृह विभाग, पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय तसेच पोलीस खात्याची विभागीय कार्यालये व त्यांचे प्रमुख आणि संबंधित कर्मचारी यांना मार्गदर्शनासाठी व कार्यवाहीसाठी सूचना देण्यात येत आहेत की, सर्व संबंधित पोलीस कर्मचा-यांनी स्वतःची शैक्षणिक अर्हता, कमाल वयोमर्यादा, जात, जमात, क्रिमीलेअर, निवास इ. बाबतच्या नोंदी मूळ कागदपत्राबरोबर पडताळून मगच अर्जात नमूद कराव्यात. संबंधित कार्यालय प्रमुख/आस्थपना अधिकारी यांनी कर्मचा-यांनी अर्जात नमूद केलेल्या नोंदी बरोबर आहेत हे तपासून, त्याचप्रमाणे संबंधित कर्मचा-यांचा गोपनीय अभिलेख पाहून तो समाधानकारक असल्याचे अर्जासोबत जोडलेल्या प्रमाणपत्रात प्रमाणित करणे आवश्यक आहे.

५. आयोगाने विहित केलेले अर्ज मर्यादित विभागीय स्पर्धा परीक्षेच्या माहितीपुस्तिकेसह महाराष्ट्र राज्यातील खालील पोस्ट कार्यालयात दिनांक १ मार्च, २००८ पासून पोस्ट कार्यालयाच्या कार्यालयीन वेळेत प्रत्येकी रु. १००/- (रु शंभर फक्त) रोख भरून उपलब्ध होतील. कोणत्याही परिस्थितीत आयोगाच्या कार्यालयातून अर्ज पुरविण्यात येणार नाहीत. तसेच पोस्टाने अर्जांची मागणी केल्यास अर्ज पुरविला जाणार नाही. परिपूर्ण भरलेले अर्ज आवश्यक त्या प्रमाणपत्रांसह विहित परीक्षा शुल्क रोख भरून दि. १ मार्च, २००८ ते ३१ मार्च, २००८ या कालावधीत सादर करणे आवश्यक आहे. कोणत्याही परिस्थितीत अर्ज स्विकारण्याची कालमर्यादा (दि. ३१ मार्च, २००८) काटेकोरपणे पाळली जाईल.

अ.क्र.	जिल्हा	पोस्ट कार्यालये	अ.क्र.	जिल्हा	पोस्ट कार्यालये
१	अहमदनगर	अहमदनगर- प्रधान डाकघर	२	अकोला	अकोला- प्रधान डाकघर
३	अमरावती	अमरावती - प्रधान डाकघर	४	औरंगाबाद	औरंगाबाद-प्रधान डाकघर
५	बीड	बीड - प्रधान डाकघर	६	भंडारा	भंडारा - प्रधान डाकघर
७	बुलडाणा	बुलडाणा - प्रधान डाकघर	८	चंद्रपूर	चंद्रपूर - प्रधान डाकघर
९	धुळे	धुळे - प्रधान डाकघर	१०	गडचिरोली	गडचिरोली
११	गोंदिया	गोंदिया - प्रधान डाकघर	१२	हिंगोली	हिंगोली - प्रधान डाकघर
१३	जालना	जालना - प्रधान डाकघर	१४	जळगाव	जळगाव - प्रधान डाकघर
१५	कोल्हापूर	कोल्हापूर - प्रधान डाकघर	१६	लातूर	लातूर- प्रधान डाकघर
१७	नंदूरबार	नंदूरबार	१८	नागपूर	नागपूर- प्रधान डाकघर
१९	नांदेड	नांदेड - प्रधान डाकघर	२०	नाशिक	नाशिक- प्रधान डाकघर
२१	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद - प्रधान डाकघर	२२	परभणी	परभणी - प्रधान डाकघर
२३	पुणे	पुणे शहर - प्रधान डाकघर	२४	रायगड	अलिबाग- प्रधान डाकघर
२५	रत्नागिरी	रत्नागिरी - प्रधान डाकघर चिपळूण - प्रधान डाकघर	२६	सांगली	सांगली - प्रधान डाकघर मिरज - प्रधान डाकघर

२७	सातारा	सातारा - प्रधान डाकघर, कराड - प्रधान डाकघर	२८	सिंधुदुर्ग	मालवण - प्रधान डाकघर सावंतवाडी - प्रधान डाकघर
२९	सोलापूर	सोलापूर - प्रधान डाकघर पंढरपूर - प्रधान डाकघर	३०	ठाणे	ठाणे - प्रधान डाकघर कल्याण - प्रधान डाकघर पालघर - प्रधान डाकघर
३१	वर्धा	वर्धा - प्रधान डाकघर	३२	वाशिम	वाशिम - प्रधान डाकघर
३३	यवतमाळ	यवतमाळ - प्रधान डाकघर	३४	नवी मुंबई	कोकण भवन पोस्ट ऑफिस , विभागीय आयुक्त कार्यालय, सिडको भवन समोर, सीबीडी बेलापूर, ४०० ६१४.
३५	मुंबई	१) दादर प्रधान डाकघर, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मार्ग, मुंबई - ४०० ०१४. २) अंधेरी प्रधान डाकघर, डी. एन.नगर, अंधेरी, मुंबई - ४०० ०५३. ३) स्टॉक एक्स्चेंज पोस्ट ऑफिस, फोर्ट मेन्शन, हमाम स्ट्रीट, फोर्ट, मुंबई - ४०० ००१. ४) मुंबई, जी.पी. ओ. मुंबई - ४०० ००१. ५) मंत्रालय पोस्ट ऑफिस, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२. ६) माझगाव डिलिव्हरी पोस्ट ऑफिस, तळमजला, पोरबंदरवाला अपार्टमेंट, माझगाव, मुंबई - ४०० ०१०.			

सदर परीक्षेसाठी आयोगाकडून विहित केलेले अर्जच विचारात घेण्यात येतील. अर्जाच्या झेरॉक्स प्रती किंवा साध्या कागदावरील अर्ज विचारात घेतले जाणार नाहीत.

६. अर्ज सादर करण्याचा कार्यक्रम खालीलप्रमाणे राहील.

१	टपाल कार्यालयामार्फत अर्जाची विक्री	दिनांक १ मार्च, ०८ पासून
२	परिपूर्ण भरलेले अर्ज विहित परीक्षा शुल्क रोख भरून टपाल कार्यालयात सादर करण्याचा कालावधी	दिनांक १ मार्च, २००८ ते ३१ मार्च, २००८
३	परीक्षेची तारीख	दिनांक ११ मे, २००८

७. पूर्व परीक्षा खालील सात केंद्रांवर घेण्यात येईल.

परीक्षा केंद्र	केंद्र संकेतांक
अमरावती	१४
औरंगाबाद	१५
मुंबई	३०
नागपूर	३२

परीक्षा केंद्र	केंद्र संकेतांक
नांदेड	३३
नाशिक	३५
पुणे	३८

८. परीक्षा शुल्क :- पूर्व परीक्षेचे शुल्क रुपये ३००/- (रुपये १५०/- मागासवर्गीयांसाठी) उमेदवारांनी परिपूर्ण भरलेल्या अर्जासोबत टपाल कार्यालयात रोखीने भरणे आवश्यक आहे. ते इतर कोणत्याही स्वरूपात स्विकारले जाणार नाही. विहित परीक्षा शुल्क रोखीने टपाल कार्यालयात भरल्याशिवाय अर्ज विचारात घेतला जाणार नाही.

उमेदवारांनी एकदा भरलेले परीक्षा शुल्क कोणत्याही कारणास्तव परत केले जाणार नाही.

९. महत्वाच्या सूचना :-

- (१) सर्व संबंधित कर्मचा-यांनी स्वतःची शैक्षणिक पात्रता, वय, जात/जमात व निवास इ. बाबतच्या नोंदी मूळ कागदपत्रांबरोबर पडताळून मगच अर्जात नमूद कराव्यात. तसेच महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन) नियम २००५ दि. २८ मार्च, २००५ मधील तरतूदीनुसार शासकीय सेवेतील पदासाठी अर्ज करताना लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन अर्जासोबत सादर करावे.
- (२) उमेदवाराने स्वतःचे अलिकडच्या काळात काढलेले ३x५ से.मी. आकाराचे छायाचित्र विहीत जागी चिकटवून छायाचित्राच्या खाली दर्शविलेल्या चौकटीत (BOX) उमेदवाराने स्वतःची स्वाक्षरी करणे आवश्यक आहे.
- (३) संबंधित विभाग/ कार्यालय प्रमुख/ आस्थापना अधिका-यांनी अर्जदाराने अर्जात नमूद केलेल्या सेवा कालावधी, शिक्षण, जन्मतारीख, वय, जात, वर्गवारी, निवासस्थान, विभागीय चौकशी, आगाऊ वेतनवाढ, संगणक प्रशिक्षण, लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन, इत्यादि नोंदी मूळ कागदपत्रांबरोबर पडताळून आणि संबंधित कर्मचा-यांचे गोपनीय अभिलेख समाधानकारक असल्याची खात्री करून अर्जासोबतच्या प्रमाणपत्रामध्ये त्याच्या नोंदी घेऊन तसे प्रमाणित करावे. उमेदवारांची मूळ कागदपत्रे त्यांना परत करावीत. उमेदवाराने दिनांक ३१ मार्च, २००८ नंतर टपाल कार्यालयात सादर केलेले अर्ज स्विकारले जाणार नाहीत. तसेच यासंदर्भातील अभिवेदने/विनंती यांचा विचार केला जाणार नाही याची कृपया नोंद घ्यावी.

उपरोक्त कार्यवाही करताना अर्ज कोणत्याही प्रकारे खराब होणार नाहीत, फाटणार वा चुरगळले जाणार नाहीत याची काळजी घ्यावी.

१०. सदोष अर्ज :- खाली नमूद केलेल्या कारणामुळे सदोष अर्ज नाकारले जातील व त्याबाबतचा आयोगाचा निर्णय अंतिम राहील.

- (१) आयोगाने विहित केलेले छापील अर्ज नसल्यास.
- (२) अर्ज पोस्ट कार्यालयामार्फत पाठविलेला नसल्यास.
- (३) अर्ज अपूर्ण/सदोष रीतीने भरलेला असल्यास.
- (४) अर्जावर स्वाक्षरी नसल्यास.
- (५) अर्ज स्विकारण्यासाठी विहित केलेल्या दिनांकानंतर अर्ज प्राप्त झाला असल्यास.
- (६) अर्जात परीक्षाकेंद्राचा संकेतांक अचूक लिहिलेला नसल्यास.
- (७) अर्जावर छायाचित्र चिकटविलेले नसल्यास.
- (८) विहित शैक्षणिक अर्हतेसह नियमित सेवा कालावधीच्या अटीची पूर्तता करत नसल्यास.
- (९) वयाची अट पूर्ण करत नसल्यास.
- (१०) अर्जातील विभागाने द्यावयाचे प्रमाणपत्र विहीत प्राधिका-याने प्रमाणित केलेले नसल्यास.
- (११) अर्जासोबत विहित रकमेचे परीक्षाशुल्क सादर केलेले नसल्यास.

टीप :- एखाद्या उमेदवारास आयोगाने प्रवेश नाकारला असेल तर त्याबाबतचे कारण शासनामार्फत उमेदवारास कळविण्यात येईल. एकदा नाकारण्यात आलेल्या अर्जाचा कोणत्याही परिस्थितीत फेरविचार केला जाणार नाही. परीक्षेसाठी प्रवेश अथवा परीक्षेबाबतच्या निकालासंबंधात उमेदवारांनी आयोगाकडे परस्पर केलेल्या पत्रव्यवहाराची आयोग दखल घेणार नाही.

११. प्रवेशप्रमाणपत्र :- परिपत्रकातील अटीची पूर्तता करणा-या उमेदवारांना परीक्षेस प्रवेश दिल्याबाबतची प्रवेशप्रमाणपत्रे आयोगाकडून परस्पर रवाना करण्यात येतील. प्रवेशप्रमाणपत्रे रवाना केल्याबाबत शासन परिपत्रकामार्फत उमेदवारांच्या निदर्शनास आणून देण्यात येईल. आयोगाच्या वेबसाईटवरही सदर घोषणा प्रसिध्द करण्यात येईल. प्रवेशप्रमाणपत्र दाखविल्याशिवाय उमेदवारास परीक्षेस बसू दिले जाणार नाही.

परीक्षेसाठी प्रवेश अथवा परीक्षेच्या निकालासंबंधात उमेदवारांनी आयोगाकडे परस्पर केलेल्या पत्रव्यवहाराची आयोगातर्फे दखल घेतली जाणार नाही.

१२. उमेदवारांना इशारा :- अर्जात हेतुपुरस्सर खोटी माहिती देणे किंवा खरी माहिती दडवून ठेवणे किंवा त्यात बदल करणे किंवा दाखल्याच्या प्रतीतील नोंदीत अनधिकृतपणे खाडाखोड करणे किंवा खाडाखोड केलेले वा बनावट दाखले सादर करणे, आयोगाने वेळोवेळी दिलेल्या सूचनांचे पालन न करणे, परीक्षा कक्षातील गैरवर्तन, परीक्षेच्या वेळी नक्कल करणे, वशिला लावण्याचा प्रयत्न करणे यासारखे अथवा परीक्षा कक्षाच्या बाहेर अथवा परीक्षेनंतरही तसेच अन्य कोणतेही गैरप्रकार करणा-या उमेदवारांना गुण कमी करणे, विशिष्ट किंवा सर्व परीक्षांना वा निवडींना अनर्ह ठरविणे, काळ्या यादीत समाविष्ट करणे व प्रतिरोधीत करणे (DEBAR) यापैकी प्रकरणपरत्वे योग्य त्या शिक्षा करण्याचा तसेच प्रचलित कायदा व नियमाच्या अनुषंगाने योग्य ती कारवाई करण्याचे अधिकार आयोगाला असतील. यासंदर्भात शिस्तभंगाची कार्यवाही करण्याचे अधिकार त्यांच्या विभाग/ कार्यालय प्रमुखास असतील. तसेच त्याला विभाग प्रमुखाकडून/शासनाकडून शासकीय सेवेतून बडतर्फ केले जाण्याची शक्यता आहे. विहित केलेल्या अर्हतेच्या अटी पूर्ण न करणारा उमेदवार कोणत्याही टप्प्यावर निवड होण्यास अपात्र ठरेल आणि/किंवा इतर योग्य अशा शिक्षेला पात्र ठरेल.

१३. परीक्षेतील गैरप्रकार करणा-यांना इशारा :- आयोगातर्फे घेण्यात येणा-या परीक्षेत अथवा परीक्षेनंतरही कोणत्याही प्रकारचा गैरप्रकार करणे जसे प्रश्नपत्रिका फोडणे, बनावट प्रश्नपत्रिकांची विक्री करणे अथवा परीक्षेत अनधिकृत साहित्याआधारे नक्कल करणे, दुस-या उमेदवारांकडून मदत घेणे, दुस-या उमेदवारास मदत करणे अथवा कोणत्याही प्रकारे आपली ओळख पटेल अशी कृती करणे, वा तसा प्रयत्न करणा-या उमेदवारांवर तसेच उमेदवार नसलेल्या पण गैरप्रकार करणा-या व्यक्तीवर "महाराष्ट्र प्रिक्वेन्शन ऑफ मालप्रॅक्टीसेस अँड युनिव्हर्सिटी, बोर्ड अँड अदर स्पेसिफाईड एक्झामिनेशन्स अँक्ट, १९८२" खाली तसेच प्रचलित कायदा व नियमानुसार कारवाई करण्यात येईल. त्याव्यतिरिक्त संबंधित उमेदवारास सदर परीक्षेसाठी अथवा आयोगामार्फत घेण्यात येणा-या सर्व परीक्षा वा निवडीसाठी कायमस्वरूपी प्रतिरोधित (Debar) सुध्दा करण्यात येईल, याचीही उमेदवारांनी नोंद घ्यावी. तसेच त्याला विभाग प्रमुखाकडून/शासनाकडून शासकीय सेवेतून बडतर्फ केले जाण्याची शक्यता आहे.

१४. पूर्व परीक्षा प्रश्नपत्रिका (२०० गुण) :- परीक्षेसाठी 'वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी' स्वरूपाची फक्त एकच प्रश्नपत्रिका असून, ती पुस्तकांशिवाय सोडविणे आवश्यक असेल. प्रश्नपत्रिकेचा तपशील पुढीलप्रमाणे असून, अभ्यासक्रम परिशिष्ट -ब मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे असेल.

विषय	गुण	माध्यम	दर्जा	कालावधी	परीक्षेचे स्वरूप
१	२	३	४	५	६
मराठी	५०	मराठी	शालांत	दोन तास	वस्तुनिष्ठ पुस्तकांशिवाय
इंग्रजी	५०	इंग्रजी	शालांत		
सामान्य अध्ययन	१००	मराठी व इंग्रजी	सामान्य अध्ययन मधील घटक क्र.६ व ७ करिता पोलीस दलामध्ये काम करण्यासाठी आवश्यक असलेले ज्ञान		

पूर्व परीक्षा ही मुख्य परीक्षेकरिता उमेदवारांची संख्या मर्यादीत करण्याच्या दृष्टीने घेण्यात येत असल्याने, पूर्व परीक्षेचे गुण अंतिम निवडीच्या वेळी विचारात घेतले जात नाहीत वा उमेदवारांना कळविले जात नाहीत. तसेच मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी पात्र न ठरलेल्या उमेदवारांच्या उत्तरपत्रिकांची फेरतपासणी केली जात नाही अथवा यासंदर्भातील कोणत्याही अभिवेदनांवर कार्यवाही केली जात नाही.

१५. मुख्य परीक्षा :- जे उमेदवार आयोगाने उपरोक्त पूर्व परीक्षेकरिता विहित केलेल्या अर्हतामानाइतके वा त्यापेक्षा जास्त गुण प्राप्त करतील फक्त त्याच उमेदवारांना मुख्य परीक्षेस प्रवेश दिला जाईल. अशा उमेदवारांना आयोगाकडून स्वतंत्रपणे पत्राद्वारे कळविण्यात आल्यानंतर त्यांनी पुन्हा नव्याने टपाल कार्यालयातून माहितीपुस्तिकेसह अर्ज विकत घेऊन, आयोगाने विहित केलेल्या कालावधीत टपाल कार्यालयात आवश्यक परीक्षा शुल्क रोखीने भरून सादर करावयाचा आहे. त्याशिवाय उमेदवारास मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी पात्र समजण्यात येणार नाही.

पूर्व परीक्षेच्या अर्जात नमूद केलेली जातीविषयक वर्गवारी, क्रिमीलेअर, इ. दाव्यामध्ये मुख्य परीक्षेच्या वेळी फेरबदल करता येणार नाही. तसेच पूर्व परीक्षेचा अर्ज करताना जातीचे, क्रिमीलेअर, इ. प्रमाणपत्र उपलब्ध नसल्याने, केवळ अराखीव पदासाठी अर्ज केलेल्या उमेदवाराने मुख्य परीक्षेच्या वेळी आरक्षित पदासाठी दावा केल्यास तो ग्राह्य धरला जाणार नाही.

पूर्व परीक्षेच्या अर्जातील व मुख्य परीक्षेच्या अर्जातील माहितीमध्ये तफावत/विसंगती आढळून आल्यास अशा उमेदवाराची उमेदवारी निवडीच्या कोणत्याही टप्प्यावर रद्द करण्यात येईल.

टीप :- मुख्य परीक्षा एकूण ३०० गुणांची असेल. या परीक्षेसाठी दोन अनिवार्य प्रश्नपत्रिका असतील. त्यापैकी "प्रश्नपत्रिका क्र.१ (मराठी, इंग्रजी व सामान्य अध्ययन)" ही वस्तुनिष्ठ व "प्रश्नपत्रिका क्र.२ (विधी)" ही पारंपरिक स्वरूपाची असेल. तसेच या दोन्ही प्रश्नपत्रिका पुस्तकांशिवाय असतील. मुख्य परीक्षेचा सविस्तर अभ्यासक्रम व त्यासंदर्भातील अन्य माहिती "मर्यादीत विभागीय स्पर्धा परीक्षेच्या माहितीपुस्तिकेत" तपशीलवार नमूद केलेली आहे.

१६. समान गुण धारण करणा-या उमेदवारांची प्राधान्य क्रमवारी :- अंतिम शिफारस यादी तयार करताना समान गुण धारण करणा-या पात्र उमेदवारांची प्राधान्य क्रमवारी (Ranking) आयोगाद्वारे खालील निकषानुसार निश्चित करण्यात येईल :-

- अ) अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकास धारण केलेली उच्च शैक्षणिक अर्हता व त्यामध्ये विद्यावाचस्पती (डॉक्टरेट), संशोधन पदव्युत्तर पदवी (एम.फिल.), पदव्युत्तर पदवी या उतरत्या क्रमाने.
- ब) उच्च शैक्षणिक अर्हता प्राप्त केल्याचा दिनांक.
- क) अर्ज स्वीकारण्याच्या अंतिम दिनांकास धारण करित असलेल्या विहित अनुभवाचा कालावधी.
- ड) परिपत्रक/अधिसूचनेमध्ये मागासवर्गीय उमेदवारांना प्राधान्य देण्याची तरतूद विहित केली असल्यास, मागासवर्गीय उमेदवार आणि त्यामध्ये अनुसूचित जमाती, अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती (अ), भटक्या जमाती (ब), विशेष मागास प्रवर्ग, भटक्या जमाती (क), भटक्या जमाती (ड), इतर मागास वर्ग या क्रमाने.
- इ) वय - वयाने ज्येष्ठ असलेल्यांचा क्रम वरती लागेल.
- फ) वरील निकष लागू नही उमेदवारांचा गुणवत्ताक्रम समान येत असल्यास अशा उमेदवारांचा गुणवत्ताक्रम त्यांच्या आडनाव्या अद्याक्षरानुसार निश्चित करण्यात येईल.

१७ अंतिम निवड :- अंतिम निकाल तयार करतांना प्रस्तुत परीक्षेच्या प्रत्येक उमेदवाराने मुख्य परीक्षा, शारीरिक चाचणी आणि मौखिक व व्यक्तिमत्त्व चाचणी या तिन्हीमध्ये प्राप्त केलेल्या गुणांची बेरीज करून सर्व प्रवर्गांमधील उमेदवारांसाठी अर्हतामान किंवा आवश्यकता भासल्यास, प्रत्येक सामाजिक प्रवर्गासाठी वेगवेगळे अर्हतामान विहित करण्यात येईल.

तदनंतर अधिसूचित पदसंख्या व राखीव जागा यांच्या अधिन राहून अंतिम निकालातील गुणवत्ताक्रमानुसार अधिसूचित पदसंख्येइतक्या उमेदवारांची शिफारस शासनाच्या गृह विभागास करण्यात येईल. **पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य**, हे आयोग पुरस्कृत पात्र उमेदवारांना आवश्यक त्या प्रशिक्षणासाठी पाठविण्याचे आदेश काढतील.

आयोगाने शिफारस केलेल्या प्रत्येक उमेदवाराला संबंधित प्रशिक्षणासाठी प्रवेश वा त्या पदावर नियुक्ती मिळेलच असे नाही. आयोग पुरस्कृत उमेदवार सदर पदाच्या प्रशिक्षणासाठी सर्व दृष्ट्या योग्य आहे अशी शासनाची खात्री झाल्याखेरीज तसेच शासनाशी आवश्यक ते सर्व करार केल्याखेरीज संबंधितास प्रशिक्षणासाठी पाठविले जाणार नाही. संबंधित प्रशिक्षणाची अंतिम परीक्षा उत्तीर्ण होऊन ते प्रशिक्षण पूर्ण केलेल्या उमेदवारांना सदर विभागीय स्पर्धा परीक्षेतील गुणवत्ताक्रमानुसार "पोलीस उपनिरीक्षक" या पदावर महाराष्ट्रात कुठेही नियुक्ती देण्यात येईल. या नियुक्तीस शासन सेवेच्या सर्व अटी व शर्ती लागू असतील व नियुक्तीनंतर त्यांना सर्व आवश्यक प्रशिक्षण पूर्ण करावे लागेल.

१८. गुणपत्रिका :- प्रस्तुत पदाच्या मुख्य परीक्षेस बसलेल्या सर्व उमेदवारांना, त्यांना मुख्य परीक्षा, शारीरिक चाचणी आणि मौखिक व व्यक्तिमत्त्व चाचणी यात मिळालेले गुण शासनाच्या गृह विभागामार्फत कळविण्यात येतील.

१९. गुणांची पडताळणी करण्याबाबतची पद्धत :-

- अ) उमेदवारांना मुख्य परीक्षेत मिळालेल्या गुणांची पडताळणी करता येईल. मात्र त्यासाठी गुणपत्रिका निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून साधारणतः एका महिन्याच्या आत उमेदवाराने गुणांची पडताळणी करण्याकरीता गुणपत्रिकेच्या झेरॉक्स प्रतीसह साध्या कागदावरील विनंती अर्जात कोणत्या विषयाच्या पेपरच्या गुणांची पडताळणी करावयाची आहे ते नमूद करून, अर्जासोबत प्रत्येक विषयाला रुपये १००/- प्रमाणे **"MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION"** यांच्या नावे रेखांकित केलेला आवश्यक त्या रकमेचा व मुंबई येथे देय असलेला **"डिमांड ड्राफ्ट "** जोडणे आवश्यक राहील.
- ब) गुणांच्या पडताळणीसाठी अर्ज सादर करताना अर्जामध्ये डिमांड ड्राफ्टचा क्रमांक व दिनांक, बँकेचे नांव व रक्कम, बैठक क्रमांक, पडताळणीचे विषय इत्यादीबाबतचा तपशील नमूद करणे आवश्यक आहे. तसेच डिमांड ड्राफ्टच्या पाठीमागे उमेदवाराने स्वतःचे नांव व बैठक क्रमांक नमूद करून, सदर विनंती अर्ज आयोगाच्या **"सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, बँक ऑफ इंडिया इमारत, तिसरा मजला, महात्मा गांधी मार्ग, मुंबई-४००००१"** या पत्त्यावर परस्पर सादर करावा.
- क) उत्तरपुस्तिकेच्या फेरमुल्यांकनाबाबतची विनंती कोणत्याही सबबीखाली कोणत्याही परिस्थितीत विचारात घेतली जाणार नाही.

२०. आयोगाचे अध्यक्ष, सदस्य किंवा अधिकारी यांच्यावर प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष दडपण आणण्याचा कोणताही प्रयत्न केल्यास अशा उमेदवारास आयोगाच्या निवडीपासून अपात्र ठरविण्यात येईल.

२१. प्रस्तुत परीक्षेचा अभ्यासक्रम परीक्षा योजना व अन्य माहिती अर्जासोबत पुरविलेल्या माहितीपुस्तिकेत नमूद केली आहे. तसेच सदर पत्रपत्रकासोबतच्या विवरणपत्र -ब मध्ये देखिल परीक्षेची योजना व अभ्यासक्रमाचा समावेश केलेला आहे. या बाबी विभागाने सर्व संबंधितांच्या (रजेवर/ प्रतिनियुक्तीवर असणा-या कर्मचा-यांसह) प्रकर्षाने निदर्शनास आणावे.

*****

परिशिष्ट - ब

पूर्व परीक्षेचा अभ्यासक्रम

पूर्व परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेमध्ये 'मराठी, इंग्रजी, सामान्य अध्ययन' या तीन विषयांचा समावेश असून त्यांचा अभ्यासक्रम पुढे नमूद केल्याप्रमाणे असेल.

मराठी व इंग्रजी :- सर्वसामान्य शब्दसंग्रह, वाक्यरचना, व्याकरण, म्हणी व वाक्यप्रचार यांचा अर्थ व उपयोग तसेच उताऱ्यावरील प्रश्नांची उत्तरे. (प्रत्येकी ५० गुण)

सामान्य अध्ययन :-

- (१) आधुनिक भारताचा इतिहास. (१०० गुण)
- (२) भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा भूगोल.
- (३) भारतीय अर्थव्यवस्था - जागतिकीकरण, उदारीकरण, खाजगीकरण यांच्या विशेष अभ्यासासह.
- (४) ग्राम-प्रशासन, जिल्हा-प्रशासन, राज्य-प्रशासन:- रचना, संघटन, कार्ये.
- (५) महाराष्ट्रातील समाजसुधारक :- महात्मा ज्योतिबा फुले, गोपाळ गणेश आगरकर, छत्रपती शाहू महाराज, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर, महर्षि धोंडो केशव कर्वे, संत तुकडोजी महाराज.
- (६) गुन्हे अन्वेषणासाठी सहाय्यभूत ठरणाऱ्या वैज्ञानिक पद्धती/साधने (Scientific Aids to Crime Investigation):- संगणक तसेच अन्य आधुनिक साधनांच्या विशेष अभ्यासासह.
- (७) न्यायसहायक विज्ञान व न्यायवैद्यकशास्त्र (Forensic Science & Forensic Medicine)

(A) Forensic Science :-

- (i) Physical evidence : nature, search, handling, packing and forwarding.
- (ii) Finger prints & Foot prints: Importance, finding them on scene of crime, their development and recording.
- (iii) Explosives:- its names, commonly explosives, used home bombs, Handling and collection of explosive residues and their examination.

(B) Forensic Medicines :-

- (i) Introduction:- Scope & importance to police. Examination of scene of occurrence from the point of view of medico-legal evidence.
- (ii) Medico Legal definition of death, difference between dead & alive persons.
- (iii) Identity of dead persons, Post Mortem.
- (iv) Violent Asphyxial death - hanging, Suffocation & drowning.
- (v) Medico legal aspects of different type of wounds, by fire-arms, sharp edged or pointed weapons.
- (vi) Sexual offences - rape.
- (vii) Poison commonly used in India in the commission of crime.
- (८) भारताचे शेजारील राष्ट्रांशी असलेले संबंध.
- (९) चालू घडामोडी.

*****